

Biblinis socialinis atsakomybės pagrindas

03-11-07 John Stott

Socialinės veiklos pagrindas Biblijoje

Koks yra socialinės veiklos pagrindas Biblijoje? Kodėl krikščionys turėtų joje dalyvauti? Juk krikščionys gali laikytis tik dviejų požiūrių į pasaulį. Vienas požiūris būtų jo vengti, o kitas—į jį įsitraukti. Vengti reiškia nusigręžti nuo pasaulio, jį atstumti, nuplauti jį nuo savo rankų (tuo pačiu kartu su Poncijumi Pilotu pastebint, kad su tokiu rankų nusiplovimu atsakomybė niekur nedingsta) ir užkietinti širdis pasauliui besišaukiančiam pagalbos. Įsitraukti reikštų, priešingai, atsigręžti į pasaulį su gailėsčiu, imtis veiklos, pavargti ir išsekti jam betarnaujant, o giliai viduje jausti nesustabdomą Dievo meilės vedimą.

Daug kas iš mūsų lengvabūdiškai vengė ir galbūt vis dar tebevengia pasaulio. Tarpusavio bendravimas bažnyčioje mums yra svarbiau už tarnystę apatiškoje ir netgi priešiškoje aplinkoje už bažnyčios ribų. Žinoma, retkarčiais mes rengiame evangelistinius reidus į priešų teritoriją (čia mes, evangelikai, esame specialistai), tačiau po to mes vėl saugiai atsitraukiame į savo krikščionišką pilį (evangelikų bendravimą), pakeliame tiltą ir užsikemšame ausis, kad negirdėtume į vartus besibelldžiančiųjų šauksmo. O apie socialinę veiklą mes visada sakėme, kad tai paprasčiausias laiko švaistymas, juk Viešpats vis tiek greitai sugrįš. Jei namas dega, kokio prasmė kabinti naujas užuolaidas ar stumdyti baldus? Svarbu yra tik viena - gelbėti žūstančius. Taip mes bandome nuraminti savo sąžinę fiktyvia teologija.

Viena universiteto studentė štai ką pasakė Tom`ui Sine per vieną iš jo vedamų seminarų apie ateitį: "Ar jūs suprantate, kad jei mes imsime maitinti alkanus žmones, pasaulyje reikalai nepablogės, o jei nepablogės, tai ir Jėzus nesugrįš?" "Ji kalbėjo labai nuoširdžiai,"— rašo Tom Sine. Toliau jis tęsia: "Šios studentės teiginys. . . . atspindi tai, ką aš pavadinčiau didžiuoju pasaulio vengimo požiūriu į ateitį. . . . Ironiška, bet nors šis požiūris teigia rimtai mąstęs apie Dievą, jis nesažiningai patraukia Dievą iš istorijos parodydamas, kad netgi Dievas yra bejėgis šiomis paskutinėmis dienomis. . . . To nenorėdamas, jis paverčia Dievą bejėgiu šeimininku, išvykusi svetur, kuris nebetvaldo savo pasaulio ir žmonijos istorijos. . . . Didysis pasaulio vengimas tampa pabėgimu nuo visko, kuo mus Kristus pašaukė būti ir ką mus pašaukė atlikti."

Užuoat vengę socialinės atsakomybės, turime ištempti savo ausis ir klausytis balso to, kuris kiekviename amžiuje šaukia savo tautą (kaip ir jis) eiti į pražuvusį ir vienišą pasaulį tam, kad gyventume ir mylėtume, liudytume ir tarnautume kaip jis ir jo garbei. Nes tai ir yra misija. Misija – tai mūsų žmogiškas atsakas į dieviškąjį pašaukimą. Tai visas krikščionio gyvenimo būdas kartu su evangelizmu ir socialine atsakomybe. Mes suvokiame, kad Kristus siunčia mus į pasaulį, kaip Tėvas siuntė jį į pasaulį. Todėl turime ten eiti, kad gyventume ir tarnautume, kentėtume ir mirtume už Kristų.

Vis dėlto grįžkime prie klausimo "kodėl?" Kodėl krikščionims turėtų rūpėti pasaulis ir jo socialinės problemos? Atsakydamas norėčiau pateikti penkias didžiąsias Biblijos doktrinas, kuriomis mes visi teoriškai tikime, tačiau kurias bandome supaprastinti ir pritaikyti prie savo vengimo teologijos. Meldžiu, kad turėtume pakankamai drąsos pilnai laikytis šių doktrinų pagal Bibliją. Bent vienos iš šių doktrinų pakaktų, kad įsitikintume savo, kaip krikščionių, socialinės atsakomybės svarba, o jau visos penkios doktrinos apskritai nepalieka mums jokio pasiteisinimo.

(1) Pilnesnė Dievo doktrina

Pradžiai mums reikalinga pilnesnė Dievo doktrina. Mes dažnai pamirštame, kad jam rūpi visa žmonija ir visas žmonių gyvenimas, koks įvairiaspalvis ir sudėtingas jis bebūtų.

Pirma, gyvasis Dievas yra ir pasaulio, ir religijos Dievas, pasaulietinių dalykų ir šventų dalykų Dievas. Krikščionys visada nejaukiai jaučiasi dėl tokio padalijimo (į pasaulietinius ir šventus dalykus). Viskas yra šventa, nes visa priklauso Dievui. Nėra nieko pasaulietiško, kadangi Dievas dalyvauja visame. Dievas sukūrė fizinę visatą, ją palaiko ir vis dar vadina ją gera (Pr.1,31). Iš tiesų, "kiekvienas Dievo tvarinys yra geras, ir niekas neatmestina, kad priimama su padėka". (1 Tim. 4,4) Mes per mažai dėkojame gerajam Kūrėjui už geras dovanas: už lytinius santykius, santuoką ir šeimą, už gamtos grožį ir tvarką, už darbą ir poilsį, už draugystę, už tarpkultūrinius

santykius, už muziką ir kitą kūrybą, kuri praturtina žmogaus gyvenimą. Mūsų Dievas dažnai atrodo per mažas todėl, kad jis per daug religingas. Mes įsivaizduojame, kad jį labiausiai domina religija: religiniai pastatai (bažnyčios ir koplyčios), religinė veikla (garbinimas ir apeigos) ir religinės knygos (Biblijos ir maldaknygės). Žinoma, jam rūpi visi šie dalykai, bet tik tuomet, kai jie siejasi su visu gyvenimu. Anot Senojo Testamento pranašų ir Jėzaus mokymo, Dievas labai kritiškai žiūri į religiją, jei tuo turime omeny religines pamaldas, atskirtas nuo tikrojo gyvenimo bei tarnystės su meile ir paklusnia širdimi. "Tyras ir nesuteptas pamaldumas Dievo, mūsų Tėvo, akyse yra rūpintis našlaičiais ir našlėmis jų sielvarte ir sergėti save nesuterštą šiuo pasauliu." (Jok. 1,27) Vienintelė religinių pamaldų vertė yra ta, kad per vieną susirinkimo valandą jos sugeba viešai perteikti viso mūsų gyvenimo pasišventimą. Jei to nevyksta, jei bažnyčioje sakome ir giedame žodžius, neturinčius atsako mūsų kasdieniniame gyvenime, mūsų namuose ir darbe, tokios pamaldos yra bevertės: jų veidmainystė kelia pasišlykštėjimą Dievui. Antra, gyvasis Dievas yra kūrinių ir sandoros Dievas. Mes krikščionys dažnai darome tą pačią klaidą kaip ir Izraelis Senajame Testamente. Jie sutelkė visą dėmesį į sandoros Dievą, pasirinkusį juos iš visų tautų būti šventa tauta, ir jiems įsipareigojusį šiais žodžiais: "Aš būsiu jūsų Dievas, o jūs būsite mano tauta". Iš tikrųjų tai buvo šlovinga tiesa. Sandoros sąvoka yra viena pagrindinių Biblijos temų. Be jos neįmanoma suvokti Biblijos apreiškimo. Tačiau tai tik dalis tiesos. Pernelyg ją pabrėždami, jie sumenkino gyvąjį Dievą. Jie pažemino jį iki genčių religijų dievybės lygio, kaip kokį nereikšmingą dievuką. Jis tapo Jahve, Izraelitų Dievu, panašiai kaip Chemošas buvo Moabitų dievas, o Milkolmas—Amonitų. Jie taip pat pamiršo arba tiesiog paniekino ir atmetė kitas tautas. Tačiau Biblija prasideda nuo tautų, o ne Izraelio, nuo Adomo, o ne Abraomo, nuo kūrinių, o ne sandoros. Pasirinkdamas Izraelį, Dievas nenustojo domėtis tautomis. Amosas drąsiai skelbė Dievo žodį: "Argi man jūs nesate kaip kušitai, (arba etiopai) Izraelio tauta?. . . Argi ne aš išvedžiau Izraelį iš Egipto žemės, o filistinus iš Kaftoro (Kretos) ir aramėjus iš Kyro" (Amoso 9,7). Panašiai ir išdidus imperatorius Nebukadnecaras turėjo išmokti, kad "Aukščiausiasis viešpatauja žmonių karalystėje ir duoda ją tam, kam jis nori" (Dan. 4,32) Jis valdo tautas. Jų likimas jo rankose. Nors šėtonas ir vadinamas šio pasaulio valdovu ir yra jo uzurpatorius de facto, Dievas ir toliau yra tikrasis jo valdovas visko, ką sukūrė. "Viešpats žvelgia iš dangaus ir mato visą žmoniją. Iš savo sosto, kur viešpatauja, į visus žemės gyventojus žvelgia tas, kuris padarė jų visų širdis ir stebi visus jų darbus". (Ps. 33,13-15) Dar daugiau, jis pažadėjo, kad laimindamas Abraomą ir jo palikuonis, jis palaimins visas žemės šeimas ir kad vieną dieną jis atstatys, ką žmogaus nuopuolis sudarkė, ir padarys visą kūrinių tobula.

Trečia, gyvasis Dievas yra teisingumo ir išteisinimo Dievas. Žinoma, jis yra išteisinantis Dievas, nusidėjėlių gelbėtojas, "gailėtingas ir maloningas Dievas, lėtas pykti, gausus gerumo ir ištikimybės". (Iš. 34,6) Tačiau jam taip pat rūpi, kad mūsų bendruomeniniame gyvenime viešpatautų teisingumas.

Jis gina nuskriaustųjų teises

Ir alkaniems parūpina duonos.

Viešpats išlaisvina kalinius,

Viešpats atveria akis akliams,

Viešpats pakelia gyvenimo palaužtuosius,

Viešpats myli teisiuosius,

Viešpats saugo ateivius,

Padeda našlaičiui ir našlei,

Bet painioja nedorėlių kelius.

(Ps. 146,7-9)

Tai nereiškia, kad Dievas visa tai daro pastoviai, verčiau ši rašto vieta parodo, kad jis yra būtent toks Dievas. Be to, nors Dievas ypač tikisi teisingumo tarp savo žmonių, jis taip pat trokšta, kad teisingumas pasireikštų tarp visų žmonių. Socialinis gailėtingumas ir teisingumas buvo svarbus ir kitose tautose nemažiau nei Izraelyje. Gerą to pavyzdį randame pirmuose dviejuose Amoso pranašystės skyriuose. Prieš pabardamas Judą dėl to, kad šis atmetė Dievo įstatymą ir pasinėrė į stabmeldystę, bei Izraelį už vargšų skriaudimą ir teisingumo stoką prispaustiesiems (2,4-8), Amosas paskelbė Dievo teismą visoms aplinkinėms tautoms (1,3-2,3): Sirijai—už

žiaurumą, Filistijai—už ištisų bendruomenių užgrobigumą ir pardavimą į vergystę, Tyrui—už broliškumo sandoros sulaužymą, Edomui—už negailestingą priešiškimą Izraeliui, Amonui—už karo žvėriškumus, Moabui—už kaimyninės šalies karaliaus palaikų išniekinimą.

Keletoje kitų pranašystės knygų taip pat atrandame vietų, kur pasisakoma prieš tautas. *velniop*mo knygoje, kuri yra pranašystė prieš Asirijos sostinę ir simbolį Ninevę, ypač akivaizdu tai, kad Dievas yra teisingumo Dievas ir trokšta matyti teisingumą kiekvienoje tautoje ir bendruomenėje. Jahvė pasmerkė Asiriją ne tik dėl to, kad ji buvo ilgametė Izraelio priešė, (pvz., 1,9 ir t.t., 2,2 ir t.t.), bet ir dėl jos stabmeldystės (1,14), taip pat ir dėl to, kad ji - "kruvinasis miestas skendi apgaulėje, kupinas grobio; nėra galo jo grobimui" (3,1). Du kartus Jahvė ištaria siaubingus žodžius: "Aš esu prieš tave" (2,13; 3,5), o pasisakymas baigiasi retoriniu klausimu (3,19): "Juk kas nėra patyręs tavo negailestingo žiaurumo?"

Iš šių Senojo Testamento vietų aišku, kad Dievas nekenčia neteisybės ir priespaudos visur ir kad jis mėgsta ir skatina teisingumą visur. Iš tikrųjų, jei kur nors mūsų puolusiame pasaulyje ir randame teisingumo, visa tai yra jo malonės dėka. Visi žmonės tai žino. Mes turime įgimtą teisingumo jausmą. Tai puikiai pailiustruoja vaikas, švelniai paprieštaraudamas: "tai neteisinga!" Pauliaus mokyme taip pat randame tvirtų įrodymų, jog Dievo dorovinis įstatymas yra įrašytas žmonių širdyse (Rom. 2,14-15). Ir Dievo įstatymas, ir Dievo evangelija yra mūsų gerovei. Tai štai koks yra gyvasis Biblijos Dievas. Jis rūpinasi viskuo—ne tik tuo, kas šventa, bet ir tuo, kas pasaulietiška, ne tik religija, bet ir aplinka, ne tik savo sandoros tauta, bet visomis tautomis, ne tik išteisinimu, bet ir socialiniu teisingumu kiekvienoje bendruomenėje, ne tik evangelija, bet ir įstatymu. Taigi nebandykime susiaurinti Dievo interesų. O mūsų interesai turėtų būti tokie pat platūs, kaip ir jo.

(2) Pilnesnė žmogaus doktrina

Visas mūsų filantropinė veikla (t.y., veikla, įkvėpta mūsų meilės žmogui) priklauso nuo to, kaip mes suvokiame žmogaus vertę. Kuo labiau mes vertinsime žmones, tuo labiau norėsime jiems tarnauti. Pasauliečiai humanistai, nuoširdžiai įsitikinę esą pasišventę dėl žmonių, kartais atrodo humaniškesni nei krikščionys. Tačiau jei jų paklaustume, kodėl jie taip atsidadę žmonijai, jie veikiausiai atsakytų kartu su Julian Huxley, kad jie tai daro, nes tiki, kad ateityje per evoliuciją išryškės žmogaus potencialas. Jis rašė: "Taigi pagrindinis motyvas imtis bendros veiklos yra žmogaus galimybė vystytis." Akivaizdu, kad toks teiginys netinka tarnystei pagrįsti. Jei nesustabdomas evoliucijos progresas būtų mūsų pagrindinis siekis, kam tada rūpintis senais žmonėmis, neįgaliaisiais, užkietėjusiais nusikaltėliais, psichopatais, chroniškai sergančiais arba badaujančiais? Ar nebūtų daug protingiau užmigdyti juos kaip kokį mylimą šunį, kad jie netrukdytų evoliucijos procesui? Priverstinė eutanazija, o ne gailestingumo tarnystė—štai kokia būtų logiška humanistų teiginio išvada. Pats faktas, kad jie nepažengia taip toli rodo, jog jų širdis geresnė nei protas, o jų filantropija geresnė nei jų filosofija.

Krikščionys turi solidesnį tarnystės pagrindą. Ji grindžiama ne tuo, kuo jie gali tapti dėl tariamo rasės vystymosi, bet tuo, kas jie jau yra Dievo kūrybos dėka. Žmonės yra į Dievą panašūs kūriniai, sutverti pagal Dievo atvaizdą, turintys unikalių sugebėjimų, kurie skiria juos nuo sutvertos gyvūnijos. Tiesa, žmonės yra puolę, dieviškas atvaizdas sudarkytas. Tačiau nežiūrint į tai, šis atvaizdas liko nesunaikintas (Pr.9,6; Jok. 3,9). Štai kodėl žmonės yra tokie vertingi ir kodėl krikščionys imdavosi filantropijos.

Šie žmogiški, tačiau panašūs į Dievą kūriniai yra ne vien sielos, kad rūpintumėmės tik jų amžinuoju išganymu, ne vien kūnai, kad rūpintumėmės tik maistu, apdaru, pastoge ir sveikata, ir ne vien socialinės būtybės, kad sutelktume dėmesį tik į jų bendruomenines problemas. Žmonės susideda iš visų šių trijų dalių. Žmogų pagal Bibliją galima būtų apibūdinti kaip kūną—sielą bendruomenėje. Nes tokius mus sutvėrė Dievas. Taigi jei mes tikrai mylime savo artimą ir taip jį vertiname, kad trokštame jam tarnauti, tuomet mums rūpės jis visas—jo sielos, kūno ir bendruomenės gerovė. Tuomet iš mūsų rūpestis skatins praktinę veiklą: evangelizmą, šelpimą, plėtrą. Mes ne tik plepėsime, planuosime ir melsimės, kaip kaimo vikaras, į kurį pagalbos kreipėsi benamė moteris. Būdamas nuoširdus, tačiau neturėdamas laiko ir jausdamasis bejėgis, vikaras pažadėjo už ją pasimelsti. Vėliau ši moteris parašė eilėraštį ir atidavė jį prieglaudos vadovui:

Buvau alkana,
O jūs sukvietėte humnitarinę komisiją aptarti mano alkio.
Sėdėjau kalėjime,
O jūs tyliai nusėlinote į savo koplyčią melstis už mano išlaisvinimą.
Buvau nuoga,
O jūs mintyse aptarinėjote mano išvaizdą.
Buvau ligonė,
O jūs atsiklaupėte ir dėkojote Dievui, kad esate sveiki.
Buvau benamė,
O jūs pamokslavote man apie dvasinius Dievo meilės namus.
Buvau vieniša,
O jūs mane palikote vieną, kad galėtumėt už mane pasimelsti.
Jūs atrodote tokie šventi, taip arti Dievo,
Bet aš vis dar tebesu labai alkana, vieniša ir sušalusi.

Meilės stokojantiems paskatinti, ankstyvieji krikščionys ėjo visur skelbdami Dievo žodį (nes niekas nepadaro tokios įtakos kaip evangelija). Vėliau jie įkūrė mokyklas, ligonines ir prieglaudas atstumtiesiems. Dar vėliau jie panaikino prekybą vergais ir išlaisvino vergus, pagerino darbininkų darbo sąlygas malūnuose ir šachtose, bei kalinių gyvenimo sąlygas kalėjimuose. Jie gynė vaikus nuo komercinio išnaudojimo vakarų fabrikuose ir nuo ritualinės prostitucijos rytų šventyklose. Šiandien jie parodo Jėzaus gailėtingumą naudodami modernius chirurgijos ir reabilitacijos metodus gydant raupsuotuosius. Jie rūpinasi aklaisiais ir kurčiaisiais, našlaičiais ir našlėmis, sergančiaisiais ir mirštančiaisiais. Jie pasisako prieš rasizmą ir politinę priespaudą. Jie dirba varginguose miestų kvartaluose tarp skurdžių ir protestuoja prieš nežmoniškas sąlygas, kuriomis daugelis žmonių yra pasmerkti gyventi. Jie ieško įvairiausių būdų išreikšti savo solidarumą su vargšais ir alkstančiais, stokojančiais ir nuskriaustaisiais. Nesakau, kad visi krikščionys visuomet šitaip tarnavo. Tačiau pakankamai daug krikščiųnių taip elgiasi, kad būtų galima apie tai kalbėti. Kodėl jie tai daro? Todėl, kad tiki krikščioniška žmogaus, vyro ir moters, sutvertų pagal Dievo atvaizdą, tačiau puolusių, doktrina. Todėl, kad žmonės yra svarbūs. Todėl, kad kiekvienas vyras, moteris ir vaikas turi žmogiškąją vertę, kurios niekas negali atimti. Tai suvokę, patys imsime laisvinti žmones iš visko, kas nužmogina, ir jausime privilegija jiems tarnauti, daryti viską, ką galime, kad padarytume žmonių gyvenimą truputį žmogiškesniu.

Filmas "Žmogus—dramblys" neseniai išgarsino vieną neįtikėtiną istoriją, kurią praėjusio amžiaus pabaigoje girdėjo kiekvienas anglas. 1884 m. jaunas chirurgas ir anatomijos dėstytojas Londono ligoninėje Frederick Treves atrado žmogų—dramblių išnuomotoje parduotuvėje priešais įėjimą į ligoninę. Kai Treves pirmą kartą pamatė šią susikūpinusią būtybę, jam kilo mintis, jog ji—vieniškumo įskūnijimas. Vėliau tą žmogų jis apibūdino kaip "šlykščiausią žmonijos egzempliorių", kokį jis kada nors buvo matęs. Žmogus—dramblys turėjo "milžinišką deformuotą galvą", prie jo antakio bei viršutinio žandikaulio kyšojo didžiulė kaulėta masė, kuri darė jį panašų į dramblių. Ant jo nugaros, krūtinės ir pakaušio bei ant dešinės rankos tarytum kerpės ar rudas žiedinis kopūstas maišeliais kabėjo akyta, bjauriai dvokianti oda. Jo kojos buvo deformuotos, pėdos—išgaubtos, be to jis dar sirgo šlaunų liga. Jo veidas buvo be jokios išraiškos, kalbėjo jis greitai ir beveik nesuprantamai. Tačiau jo kairė plaštaka ir ranka buvo tobulos formos ir dailios kaip jaunos moters.

Prie visos šios jo kančios prisidėjo dar ir tai, kad su juo buvo elgiamasi kaip su gyvuliu. Jį tampydavo iš vieno cirko pasirodymo į kitą ir demonstruodavo smalsuoliams už du pensus. Treves rašė: "visi jo šalinosi tarytum raupsuotojo, laikė tartum laukinį žvėrį, o vienintelis būdas jam pamatyti pasaulį buvo per skylutę cirko vagone". Su juo buvo elgiamasi blogiau nei su šunimi, ir jis, išsigandęs į jį įbestų akių, nušliauždavo į tamsų kampą slėptis. Kai cirko savininkas jį paliko, Treves pasirūpino, kad jį priglaustų ir juo rūpintųsi Londono ligoninės galiniame kambaryje. Ten po trejų su puse metų, praėjus keletai dienų po to, kai jis priėmė Velykų komuniją, žmogus—dramblys mirė miegodamas.

Treves įsivaizdavo, kas žmogus—dramblys tikriausiai nuo pat gimimo buvo silpnaprotis. Tačiau ligoninėje pasirodė, kad jis buvo žmogiška būtybė, vardu Joseph Merrick, truputį daugiau nei dvidešimties metų, labai protingas, nepasotinamas skaitytojas, noriai bendraujantis, labai emociingas ir romantiškos sielos jaunuolis. Be to jis buvo "švelni, jautri ir miela būtybė".

Kai Joseph`ą Merrick`ą aplankė pirmoji moteris ir jam nusišypsojo bei pasisveikino, pasapausdama jam ranką, jis ėmė nesuvaldomai raudoti. Nuo tos dienos jis ėmė keistis. Jis tapo garsenybe, ir jį aplankė daug žymių žmonių. Treves rašė: "Palaiptui jis pavirto iš medžiojamo daikto į žmogų". Tačiau iš tikrųjų jis visuomet buvo žmogumi. Treves galbūt niekada nesuformulavo krikščioniškos doktrinos apie žmones, sutvertus pagal Dievo atvaizdą. Nežiūrint to, jo nuostabios pagarbos Joseph`ui Merrick`ui dėka, šis sugebėjo pakelti savo vargšę deformuotą galvą ir įgyti bent kažkiek savigarbos prieš mirtį.

(3) Pilnesnė Kristaus doktrina

Egzistuoja daugybė įvairiausių Jėzaus interpretacijų ir rekonstrukcijų. Kiekviena krikščionių karta turėtų bandyti suvokti ir perteikti jį tokiu būdu, kuris atitiktų jų pačių amžių ir kultūrą. Taigi turime įvairių požiūrių į Jėzų: Jėzus asketas, kankinys, monarchas, džentelmenas, klounas, superžvaigždė, kapitalistas, socialistas, revoliucionierius, partizanas ir stebukladarys. Žinoma, daugelis iš šių portretų vienas kitam prieštarauja, o kiti turi labai mažai arba visai neturi jokio istorinio pagrindo.

Tuomet mums reiktų atkurti paveikslą to, kurį Loanos kongresas vadina "istoriniu ir bibliiniu Kristumi"(4 paragrafas). Mums reikia susidaryti pilną, nors ir paradoksalų jo: apie jo kančias ir šlovę, jo tarnystę ir viešpatystę, jo kuklų įsikūnijimą ir kosminį viešpatavimą. Būtent to įsikūnijimo teologinės svarbos ir praktinės reikšmės mes evangelikai labiausiai nepaisome.

Dievo sūnus nepasiliko saugioje dangaus neliečiamybėje. Jis atsižadėjo savo šlovės ir nusižemino, kad tarnautų. Jis tapo mažu, silpnu ir lengvai pažeidžiamu. Jis patyrė mūsų skausmą, mūsų susvetimėjimą ir mūsų gundymus. Jis ne vien skelbė gerąją Dievo karalystės naujieną, bet gydydamas ligonius, pamaitindamas alkanus, atleisdamas nusidėjėliams, susidraugaudamas su atmetaisiais ir prikeldamas mirusiuosius parodė, kad Dievo karalystė atėjo. Jėzus neatėjo, kad jam tarnautų, bet tarnauti ir atiduoti savo gyvybę kaip išpirką už kitų išlaisvinimą. Todėl jis tapo didžiulės teismo neteisybės auka, o kai jie jį kryžiuo, jis meldėsi už savo priešus. Po to siaubingoje tamsoje, Dievo apleistas, jis paėmė mūsų nuodėmes pats būdamas nekaltas.

Ši Kristaus vizija turėtų padaryti įtaką tam, kaip mes suprantame jo paliepiamą: "Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu"(Jn. 20,21). Jei Kristaus misija yra krikščioniškos misijos pavyzdys, kaip ir Kristus stengsimės pasiekti kitų žmonių pasaulį. Evangelizmas vyks tuomet, kai suvokdami tų žmonių mąstymo, tragedijos ir praradimo pasaulį, dalinsimės Kristumi su jais ten, kur jie yra. Socialinė veikla vyks tuomet, kai būsime pasiryzę atsižadėti savo kultūrinės patirties saugumo ir atsiduosime tarnaudami žmonėms iš kitos kultūros, kurių poreikių mes galbūt niekada nežinojome ir nepatyrėme. Tam, kad įkūnytume evangelistinę, socialinę misiją, ar abi kartu paėmus, mums reikia susitapatinti su žmonėmis jų konkrečiose situacijose. Jei Jėzus iš Nazareto jautė gailėstį žvelgdamas į vargstančius, ligotus, gedinčius, alkanus, išnaudojamus ir bejėgius žmones, argi jo tauta turėda prieš akis tuos pačius reginius neturėtų jausti gailėsčio?

Leonidas Proano yra Romos Katalikų vyskupas Riobamboje, apie šimtą šešiasdešimt kilometrų į pietus nuo Quito, Ekvadoro. Savo mąstymą remdamas Biblija, jis rūpinasi socialiniu teisingumu savo šalyje. Ypač jam rūpi indėnai ir jų kultūros išsaugojimas nuo žmonių, kurie grasina ją susilpninti ar net sunaikinti. Nors jis ir atsisako vadintis marksistu ir iš tikrųjų nėra marksistas, vyskupas kritikuoja ir meta iššūkį politinei ir bažnytinei savo šalies sistemai. Jis priešinasi feodalizmui ir turtingų žemės savininkų išnaudotojiškai valdžiai. Todėl tikriausiai nenuostabu, kad jį ne kartą grasino nužudyti. 1973 m. po Čilės prezidento Salvador Allende nuvertimo ir mirties, vyskupas Proano mišių metu pamokslavo Quito mieste marksistų studentams. Jis parodė Jėzų tokį radikalų, koks jis ir buvo, Jėzų—oficialiųjų struktūrų kritiką, prislėgtųjų šalininką, vargšų mylėtoją, kuris ne tik pamokslavo evangeliją, bet taip pat gailėstingai tarnavo vargstantiems. Po mišių buvo skirta laiko klausimams, kurio metu kai kurie studentai pasakė:"Jei būtume pažinę tokį Jėzų, niekuomet nebūtume tapę marksistais".

Kokiu Jėzumi mes tikime? Kokį Jėzų pamokslaujame? Argi mes kai kuriose bažnyčiose nepamokslaujame netikro Jėzaus ("kito Jėzaus"—2 Kor.11,4) jauniems žmonėms, tuo būdu juos atitraukdami nuo Jėzaus ir stumdami į Karlo Markso glėbį?

(4) Pilnesnė išganymo doktrina

Bažnyčioje pastoviai pasireiškia tendencija nureikšminti išganymo esmę, tarytum jį reikėtų ne ką daugiau, negu savęs pagerinimą, savo nuodėmių atleidimą, asmeninį leidimą į rojų arba individualų mistinį išgyvenimą be jokių socialinių ar moralinių pasekmių. Turime nedelsiant gelbėti išganymą nuo šių jo karikatūrų ir susigrąžinti pilną išgelbėjimo doktriną pagal Bibliją. Išganymas yra radikali transformacija, susidedanti iš trijų fazių: prasidedanti dabar, besitęsianti per visą mūsų gyvenimą žemėje ir išstobulinta Kristui atėjus. Mums ypač reikėtų nugalėti pagundymą atskirti tiesas, kurios turi eiti kartu.

Pirma, neatskirkime išganymo nuo Dievo karalystės, nes Biblijoje šie du dalykai yra beveik sinonimai, du panašūs modeliai apibūdinantys tą patį Dievo darbą. Pagal Izaijo 52,7 tie, kurie skelbia gerąją ramybės naujieną taip pat ir "garsin[a] išganymą, sakydam Sionui: `Tavo Dievas viešpatauja!`" *Taigi, kur viešpatauja Dievas, ten jis ir gelbsti. Išganymas yra jo viešpatavimo palaima. Kai Jėzus mokė savo mokinius sakydamas, "kaip sunku patekti į Dievo karalystę", jiems natūraliai kilo klausimas: "Kas tada galės išsigelbėti?" (Morkaus 10, 24-26) Patekimas karalystėn jiems prilygo išganymui.*

Įsisamoninus šį panašumą, išganymas įgyja platesnę reikšmę. Dievo karalystė yra Dievo dinamiškas viešpatavimas. Ji įsiveržia į žmonijos istoriją per Jėzų, meta iššūkį, kovoja ir nugalė blogį, skleidžia asmeninės ir bendruomeninės gerovės pilnatvę, užvaldo savo tautą visišku palaiminimu ir visišku atsidavimu. Bažnyčiai yra lemta tapti karalystės bendruomene, pavyzdžiu to, kaip atrodo žmogiška bendruomenė, atsidūrusi po Dievo valdžia, alternatyva sekuliariam pasauliui. Įeiti į Dievo karalystę reiškia įeiti į naują amžių (seniai pažadėta Senajame Testamente), kuris taip pat yra ir Dievo naujos kūrinijos pradžia. Dabar mes laukiame karalystės atbaigimo, kuomet mūsų kūnai, visuomenė ir visata bus atnaujinti, o nuodėmė, skausmas, tuštybė, liga ir mirtis bus sunaikinti. Išganymas yra plati sąvoka. Mes niekaip negalime sau leisti jos susiaurinti.

Antra, neatskirkime Jėzaus Išganytojo nuo Jėzaus Viešpaties. Sunku patikėti, bet kai kurie evangelistai moko, kad galima priimti Jėzų Išganytoją, tačiau atidėlioti atsidavimą jam kaip Viešpačiui. Visgi Dievas išaukštino Jėzų, pasodino jį savo dešinėje ir padarė jį Viešpačiu. Turėdamas šią aukščiausiąją vykdomąją galią, jis gali gelbėti ir suteikti Dvasios dovaną. Būtent dėl to, kad jis yra Viešpats, jis ir gali gelbėti. Teiginius "Jėzus yra Viešpats" ir "Jėzus yra Išganytojas" galima lengvai pakeisti vienas kitu, o jo viešpatystė liečia ne tik religinę mūsų egzistavimo dalį. Ji apima visą mūsų asmeninį ir viešąjį gyvenimą, namus ir darbą, bažnyčios narystę, civilines pareigas bei evangelistinę ir socialinę atsakomybę.

Trečia, neatskirkime tikėjimo nuo meilės. Krikščionys evangelikai visada akcentuoja tikėjimą. Sola fide, "tik per tikėjimą",--tai vienas iš pagrindinių Reformacijos šūkių. Tai teisingas šūkis. Mes esame išteisinti arba priimti Dievo ne dėl savo gerų darbų, kuriuos mes atlikome ar galėjome atlikti, bet tik dėl visiškai neužtarnautos malonės iš Dievo, tik Jėzaus Kristaus atperkančios mirties pagrindu, tik paprastu pasitikėjimu juo vienu. Dėl šios pagrindinės evangelijos tiesos negalima eiti į jokus kompromisus. Tačiau nors išteisinimas vyksta tik per tikėjimą, vien tikėjimo nepakanka. Jei tikėjimas gyvas ir tikras, po jo neišvengiamai seks darbai, o jei nebus darbų, tai toks tikėjimas netikras. Pats Jėzus taip mokino apie teismo dieną naudodamas palyginimą apie avis ir ožius. Jis pasakė, kad mūsų požiūris į jį atsiskleis per mūsų gerus meilės darbus mažiausiems iš jo brolių ir seserų. Visi apaštalai taip pat pabrėžė gerų meilės darbų svarbą. Mes visi žinome, kad to mokė Jokūbas: "Taip pat ir tikėjimas: jei neturi darbų, jis savyje miręs. . . . aš tau darbais parodysiu savo tikėjimą. (2,17-18) Ir Jonas: "Bet jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių, užrakintų jam savo širdį, tai kaip jame pasiliks Dievo meilė?" (1 Jono 3,17) Paulius irgi apie tai kalba. Kristus mirė, kad sukurtų naują bendruomenę, "uoliai geriems darbams" (Tito 2,14). Mes buvome sutverti Kristuje "geriems darbams, kuriuos Dievas iš anksto paskyrė mums atlikti" (Ef.2,10). Kita vieta: "vien tikėjimas, kuris reikia meile. . . . stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti" (Gal.5,6,13). Todėl gauname štai kokią įspūdingą seką: tikėjimas, meilė, tarnystė. Iš tikro tikėjimo gimsta meilė, o iš tikros meilės—tarnystė.

Ypač mums, kurie vadinamės krikščionimis evangelikais, vertėtų atkreipti dėmesį į šį Naujojo Testamento akcentą. Saugokimės, kad meilės sąskaita nepadidintume tikėjimo ir žinių svarbos. Paulius to saugojosi. Jis rašė: jei "pažin[čiau] visus slėpinius ir visą mokslą" ir "jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, tačiau neturėčiau meilės, aš būčiau niekas". (1 Kor. 13,2) Neįmanoma atskirti gelbstinčio tikėjimo nuo tarnaujančios meilės. Jei trūksta vieno iš jų, trūksta ir kito. Nė vienas iš jų negali egzistuoti be kito.

(5) Pilnesnė bažnyčios doktrina

Daugelis žmonių apie bažnyčią galvoja kaip apie kažkokį klubą, pavyzdžiui, golfo klubą. Vienintelis skirtumas tarp jų tas, kad bažnyčios narius domina Dievas, o ne golfas. Tai religingi žmonės, kurie kartu užsiima religine veikla. Jie moka nario mokesťį ir naudojami visomis klubo narių privilegijomis. Taip mąstydami žmonės pamiršta išvalgią William`o Temple frazę, kad "bažnyčia yra vienintelis kooperatyvas, kuris egzistuoja ne narių naudai".

Vietoj "klubinio" bažnyčios modelio mums reiktų susigąžinti bažnyčios, turinčios "dvejopą identitetą" modelį. Viena vertus, bažnyčia yra šventa tauta, pašaukta iš pasaulio priklausyti Dievui. Antra vertus, bažnyčia yra ir pasaulietinė tauta ta prasme, kad ji yra pasiųsta atgal į pasaulį liudyti ir tarnauti. Būtent tai Dr. Alec Vidler, sekdamas Bonhoeffer`iu, vadina bažnyčios "šventu pasaulietiškumu". Per visą savo ilgą ir permainingą istoriją bažnyčia retai kada prisiminė ir išlaikė savo dvejopą identitetą. Kartais, teisingai pabrėždama savo šventumą, bažnyčia klysdavo pasitraukdama iš pasaulio ir tapdama izoliuota nuo jo. Kitais atvejais, teisingai pabrėždama savo pasaulietiškumą, ji klysdavo perimdama pasaulio standartus ir vertybes, jais susiteršdama. Neišsaugodama abiejų savo identiteto dalių bažnyčia negali atlikti savo misijos. Bažnyčios misija remiasi Biblijos doktrina apie bažnyčią visuomenėje. Nesubalansuota eklesiologija ir bažnyčios misiją padaro nesubalansuotą.

Pats Jėzus mokė šių tiesų ne vien įžymiuoju teiginiu "pasaulyje, bet ne iš pasaulio", bet it naudodamas vaizdžias druskos ir šviesos metaforas. Jis tarė: "Jūs—žemės druska" ir "Jūs—pasaulio šviesa". (Mt.5,13-16) Jis leido suprasti, kad dvi bendruomenės, nauja ir sena, bažnyčia ir pasaulis, taip radikaliai viena nuo kitos skiriasi, kaip šviesa nuo tamsos ir druska nuo puvenų. Tam, kad druska būtų veiksminga, ji turi įsigerti į mėsą, o šviesa turi apšviesti tamsą. Lygiai taip pat ir krikščionys turi prasiskverbti į nekrikščionišką visuomenę. Taigi dvejopas bažnyčios identitetas ir atsakomybė yra aiškūs.

Panašiai apaštalas Petras Dievo naujos tautos narius vienoje vietoje vadina ateiviais ir svečiais pasaulyje, o kitoje ragina būti sąžiningais piliečiais (1 Petro 2,11-17). Mes negalime visiškai pritarti tam, kas vyksta pasaulyje (tarytum ten nebūtų nieko blogo), nei visiškai neigti pasaulį (tarytum ten nebūtų nieko gero). Mums reikia abiejų šių dalykų po truputį, ypač mesti iššūkį pasauliui, matyti jo, kaip Dievo pasaulio, potencialą ir siekti priartinti jo gyvenimą prie Dievo viešpatavimo.

Tokią bažnyčios įtakos viziją galima būtų geriau apibūdinti terminu "reforma" negu "atpirkimas". A.N. Triton`as pasakė: "Atpirkimas nėra socialinėms struktūroms. . . . Jo pasekmė yra asmenys, atstatę teisingus santykius su Dievu. Tačiau jis sukelia horizontalias šoko bangas, nuvilnijančias per visuomenę, kurios mums visiems išeina į naudą. Ta nauda pasireiškia visuomenės reforma pagal Dievo įstatymą, o ne jos atpirkimu per Kristaus auką". Bažnyčios efektyvumas priklauso nuo jos šventumo ir pasaulietiškumo kombinacijos. Vėliau grįšime prie šių įvaizdžių.

Praktiniai patarimai

Pasirinkau penkias doktrinas ir raginau žvelgti į jas visoje Biblijos šviesoje: Dievo doktriną (Kūrėjas, įstatymo davėjas, Viešpats ir teisėjas), žmonių doktriną (jie turi ypatingą vertę dėl to, kad yra sutverti pagal Dievo atvaizdą), Kristaus doktriną (kuris susitapatino su mumis ir ragina mus susitapatinti su kitais), išganymo doktriną (radikali transformacija) ir bažnyčios doktriną (išsiskirianti iš pasaulio kaip druska ir šviesa, tačiau prasiskverbianti į jį dėl Kristaus). Šios penkios doktrinos sudaro ir evangelistinės veiklos, ir socialinės atsakomybės pagrindą pagal Bibliją. Jos įpareigoja mus įsitraukti į pasaulio gyvenimą. Tačiau kaip tai padaryti?

Visų pirma pažvelkime į individualų krikščionį. Kiekvienas krikščionis yra pašauktas būti liudytoju ir tarnu, nes kiekvienas iš mūsų yra pasekėjas Viešpaties Jėzaus, kuris liudijo gerą išpažinimą ir sakė: "Aš atėjau pas jus

tarnauti". Dėl to diakonia (tarnystė) ir marturia (liudijimas) yra du neatskiriami dvyniai. Tačiau skirtingi krikščionys yra pašaukti skirtingoms specifinėms tarnystėms, taip kaip ir Dvylika buvo pašaukti žodžio ir maldos tarnystei, tuo tarpu, kai Septyni buvo pašaukti pasirūpinti našlėmis (Apd. 6). Bažnyčios, kaip Kristaus kūno, metafora moko to paties. Taip kaip skirtingi kūno nariai atlieka skirtingas funkcijas, taip ir kiekvienas Kristaus kūno narys turi skirtingą dovaną ir skirtingą tarnystę. Nesvarbu, koks bebūtų mūsų specifinis pašaukimas, ypatingais atvejais gali tekti imtis kažko kito. Kunigas ir levitas gerojo samariečio palyginime negalėjo pateisinti savo gėdingo nesirūpinimo užpultu ir apiplėštu žmogumi sakydami, kad jų pašaukimas yra dirbti šventykloje. Jei mes labiau pašaukti socialinei tarnystei, vis tiek esame įpareigoti liudyti. Jei esame pašaukti daugiau evangelistinei tarnystei, vis viena negalime sakyti, kad neturime socialinių įsipareigojimų.

Vietinės bažnyčios evangelizmo įvairovė labai padidėtų, jei visi jos nariai pilnai naudotų savo skirtingas dovanas ir pašaukimus. Labai sveika, kai vietinės bažnyčios vadovai ragina žmones su panašiais polinkiais burtis į specialių interesų grupes arba studijų ir veiklos grupes. Kai kurių iš jų tikslas yra evangelizmas: eiti po namus, sukurti muzikinę ar misijų grupę ir t.t. Kitoms grupelėms rūpi socialiniai klausimai: lankyti ligonius ir socialiai remtinus žmones, rūpintis apgyvendinimu, ryšiais su kitataučiais, kurti grupes prieš abortus, etninių mažumų poreikių grupes ir t.t. Tokios specializuotos grupės papildo vienos kitą. Jei retkarčiais jos papasakotų visiems bažnyčios nariams apie savo darbą, būtų galima sakyti, kad jos atstovauja visą bažnyčią, ir motininis bažnyčios kūnas galėtų jas paremti patarimais, padrąsinimu, malda ir finansine pagalba.

Nė vienas krikščionis negali ir neturi stengtis įsitraukti į visas tarnystes, tačiau kiekviena vietinė bažnyčia (nesvarbu, kokio dydžio) gali ir turi apimti kiek įmanoma daugiau tarnystės sričių per savo grupes. Tik su tokiomis grupelėmis bažnyčiai yra realistiška išplėsti ir pajvairinti savo veiklą.

Šį skyrių norėčiau baigti gana keistai galinčia pasirodyti nuoroda į Romos Katalikų mišias. Žodis "mišios" kilo iš paskutinio senų Lotynų apeigų sakinio *ite missa est*. Mandagia mūsų kalba jį galima būtų išversti: "dabar jau galite eiti". Šiurkščiai kalbant tai skambėtų tiesiog "dinkite iš čia!"—į pasaulį, kurį sutvėrė Dievas ir kuriame gyvena į Dievą panašios būtybės, į pasaulį, į kurį atėjo Kristus ir į kurį jis dabar siunčia mus. Ten yra mūsų vieta. Pasaulis yra tas kovos laukas, kuriame mes turime gyventi ir mylėti, liudyti ir tarnauti, kentėti ir mirti už Kristų.

<http://www.lksb.lt/straipsniai/straipsnis-112.htm>